

Sine 39/2015-OKK

V Praze 9. června 2015

Výtisk č.:

Stanovisko

Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí k oddělení politické a „úřednické“ linie státní služby

I.

Teze

- Cílem zákona č. 234/2015 Sb., o státní službě (dále jen „zákon“), je depolitizace, profesionalizace a transparentnost státní správy.
- Depolitizací může být dosaženo definováním jasné hranice mezi politickými a úřednickými pozicemi a jejich kompetencí a oddělením personální kompetence od politického vedení. Při nastavování a implementaci těchto procesů budou hrát klíčovou roli služební orgány, především státní tajemníci ministerstev a Úřadu vlády.
- Depolitizace státní správy neznamená upozadění významu politické reprezentace, ale rozlišení stanovení cílů vládnutí (politická úroveň) a administrativně-odborného zajištění přípravy a realizace jejich naplňování (úřednická úroveň). Složka politická a „úřednická“ tvoří celek a vzájemně se doplňuje. Političtí reprezentanti určují politické priority, „úředníci“ je následně v souladu s právním řádem realizují a zároveň poskytují politikům profesionální odbornou podporu.
- Politická linie je v zákonu definována členy vlády a jejich náměstky (§ 173 zákona), nešťastně označovanými v médiích jako „političtí náměstci“, jejichž počet je stanoven na nejvýše dva. Náměstky člena vlády definoval rovněž zákon č. 218/2002 Sb., služební zákon. Nejedná se proto o nový institut.
- Role náměstků je při politickém řízení především velkých rezortů nezastupitelná a jejich postavení vyplývá také z Ústavy České republiky (čl. 38).
- Náměstek člena vlády není stupněm řízení, tj. nemá personální pravomoc nad zaměstnanci, nicméně je zástupcem člena vlády. Z titulu své funkce v rozsahu stanoveném ministrem bude plnit jeho úkoly i ve vztahu ke státní službě včetně „politické“ kontroly jejich plnění. Může tedy zadávat jménem ministra náměstkům pro řízení sekce věcné úkoly.
- Náměstek člena vlády bude vůči ministerstvu v pracovněprávním vztahu, a proto nebude plnit služební, ale výhradně pracovní úkoly.
- Přestože § 9 odst. 8 zákona umožňuje členovi vlády stanovit, že náměstek pro řízení sekce

je oprávněn účastnit se místo něj schůze vlády a zastupovat jej v Parlamentu, z povahy věci se jedná o opatření, které musí korespondovat s oborem služby státního zaměstnance a nesmí narušit depolitizační linii.

- Je na odpovědnosti člena vlády, jaké politicky nominované náměstky si sám zvolí a za jejichž odborné, manažerské a lidské kompetence bude odpovídat svým jménem.
- Pouze profesionální vyrovnanou koexistencí a pochopení rozdílů, ale i potřebnosti politické a „úřednické“ linie může dojít ke změně paradigmatu státní správy ve státní službu.

II.

Doporučení

Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí doporučuje vládě:

- věnovat maximální pozornost implementaci zákona a novému nastavení všech, především personalistických procesů s vědomím historické důležitosti tohoto kroku,
- využívat v maximální možné míře instituty vedoucí k profesionalizaci, depolitizaci a transparentnosti státní správy,
- klást důraz při výběrových řízeních na státní tajemníky na nestrannost, profesionalitu a odbornost kandidátů, jejich morální a etické hodnoty a potenciál řídit změnu státní správy,
- zajistit transparentnost výběrových řízení na představené, klást důraz na odborné složení výběrových komisí a proaktivně zveřejňovat životopisy představených,
- při určování náměstků člena vlády brát v potaz jejich profesionalitu a morální a etické hodnoty a nést plně politickou zodpovědnost za jejich volbu,
- institut § 9 odst. 8 zákona volit v pouze v případě, kdy je nezbytné zajistit odborné stanovisko a odbornou negociaci a zaručit jeho aplikací nenarušení depolitizační linie státní služby.

III.

Závěr

Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí doporučuje vládě vzít při implementaci zákona toto stanovisko na vědomí.

Jiří Dienstbier v. r.

ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu
a předseda Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí